

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

== Szerkesztőség és kiadóhivatal: ==
Szabadka, IV., Mátyás-ut. 20.
Telefonszám 300.

Felolvasó szerkesztő:
KÖNYA LAJOS

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

== Megjelenik mindennap délután. ==
Előfizetési díjak: egész évre 72 K,
félévre 36 K, negyedévre 18 K.

Pasics Belgrádba érkezik.

Bern, A Dayl Mail jelenti, hogy Pasics Párisból elutazott és Belgrádba utazik.

Magyar munkások Szerbiában.

Azok a magyar munkások, akik Szerbiában dolgoztak, munkájukat elvégezték. A munkásokat a magyar kormány fizette és miután a szerb kormány nem hiszi, hogy továbbra is a magyar kormány fizesse őket az elvégzett munkáért, a munkások hazafelé készülődnek. — Még nem tudják, hogy ezt a visszautazást a szerb kormány megengedi-e.

D'Annunzio meglátogatja Fiumét.

Fiume, Olasz körökben az a hír terjedt el, hogy D'Annunzio, a híres olasz író ellátogat Fiuméba.

Zágráb új főispánja.

Zágráb. — A Lokal Korrespondenz jelenti, hogy dr. Angyelovic főispán vette át a zágrábi főispánságot.

Elhalasztják az adriai lérdés megoldását.

Genf, ápr. 13. A párizsi békekonferencia elhatározta, hogy Fiume és az olasz határok megállapításának kérdését ismét elhalasztja, mert nem sikerült egyeséget létre hozni Itália és Jugoszlávia között.

Vilmos császár Svájcba akar menni.

Páris, ápr. 12. A Petit Parisien jelenti német forrásból, hogy Vilmos a volt német császár a legrövidebb időn belül Svájcba szándékozik átköltözni.

Amerikai indítvány az adriai kérdés megoldására.

Genf, ápr. 13. Az amerikai területi komissio kompromitumos indítványt tett, amely szerint Dalmácia a szigetekkel és Fiume Jugoszláviának, Göröz Trieszt és Isztria pedig Itáliának jutna. Jugoszlávia azonban nem fogadta el.

Állam és művészet.

Belgrád, ápr. 12. A belgrádi Epoka a főnti cím alatt cikket közöl, amely szerint kívánatos lenne, hogy a közoktatásügyi miniszterium kebelében egy önnálló határcörrel bíró bizottság létesüljön a tudomány és művészet számára. A cikk szerint a művészetre újkor kövekezik és mindenkinek támogatni kell azt, nehogy Jugoszlávia a többi népek mögött maradjon.

A szociálizmus rugója.

II.

A francia forradalom kétes értékű hagyatéka: a liberálisizmus. A fölvilágosodás eme szörnyszülötte az egyén korlátlan érvényesülését tűzte a zászlajára a közélet minden terén, a gazdasági téren pedig megteremtette az áldatlan nyereségvágytól hajszolt szabadversenyt. Ennek az új gazdasági iránynak a képviselője lett azután a mai napig fönnálló liberális kapitalizmus.

A liberális kapitalizmus nevéhez fűződik a modern szociális kérdés tulajdonképeni eredete. Ennek az új gazdaságrendszernek ugyanis vezérlő csillaga lett az önzés elve, amely így hangzott: a termelésbe befektetett pénzvagyont minél ügyesebben értékesíteni. Vagyis minél olcsóbb munkaerővel minél nagyobb nyereséget előteremtteni. Azért ez a gazdasági rendszer a kereslet és a kínálat elvét a munkára is alkalmazta: amiből a piacon sok van, az olcsó; amiből kevés van, az drága. Ha tehát nagy a munkakínálat, olcsó béren fogom szerződtetni a munkást és semmi közöm hozzá, hogy azon a koldusalamizsnán, melyet oda dobok neki, a családjával együtt éhenhal. Ez volt a liberális kapitalizmus égbekiáltó büne: a mérhetetlen, minden erkölcsöt lábbal tipró és egyedül a gazdagodás Mammonjának tömjénező lelketlen egoizmus. Mert így a munkás ki lett szolgáltatva a tőkének. Rabszolgája lett a munkaadónak és ez a rabszolgaság csak abban különbözött a régítől, hogy most szabad szerződés által bocsáthatta munkáját a tőke rendelkezésére, míg akkor fizikai kényszerűségből és minden ellenérték nélkül, mint a barom. Ez lett a szociális kérdés eredetének első, gazdasági

rugója: az elnyomatás a tőke részéről.

Nem csoda, ha az ilyformán kiszákmányolt proletárok százezrei lassan öntudatra kezdtek ébredni. Valami sajtóságos lélektani folyamat ment végbe most a tömeglelkületben. A tőke fölhalmozása szokatlan jólétbe helyezte a középosztályt. És a burzsoázia — mint az a hirtelen meggazdagodott embereknel rendes — szertelenül litogatni kezdte a jómódot. Hallatlan fényűzés, pazarlás és keleti luxus kapott lábra olyan rétegekben, amelyek előbb egy rangban állottak a munkásosztályokkal. Már most a proletár közelről szemlélte a duslakodást, melyet az ő munkája szerzett és lelkét előntötte a keserűség. Ime — gondolta — amannak csak azért jutott jólét, mert övé a termelési eszköz. Pedig azt a gépet én irányítottam, én görnyedtem mellette éjszakákon át, hogy megtöltsen a renyhe munkaadó Wertheim-szekrényeit: S lám, most amaz emeletes palotákban lakik, fehér cipőt és sülteket eszik, míg én fülledt tömeglakásokban vonom meg magam, rongyosan járok és nem vagyok képes eltartani családomat. Így született meg keserű szívében a szociális kérdés második, lélektan rugója: az irigység.

Az elnyomatás tudata és az irigység már csak egy kis kulturára szorul, hogy kialakítsa a specifikus proletár lelkületet. S ez a kis kultura mindenütt kéznél volt. A nagyvárosokban a munkás műveltsége szélesebb ke-retekre tágul. A proletár újságot olvas, fölvilágosító gyűléseket látogat. Vasár. és ünnepnapokon sűrűn keresi föl a nyilvános helyiséget, az olvasóköröket, a sörcsarnokokat. Sűrűn érintkezik értelmesebb érdektársakkal. Így lassacskán kipattan lel-kében a nagy titok: hiszen mindez másképp is lehetne; hiszen csak a jelen társadal-

mi és gazdasági rend az oka minden szociális bajnak. A társadalmi rendet azonban meg lehet változtatni; hiszen nem a természet következménye az, hanem szabad alakulás. Így lopózik be a békes munkás lelkébe észrevétlenül a revolúció gondolata.

Szabadka város a rokkantakért.

— A hadiárva és hadiözvegyek is kapnak rendkívüli segítyt. —
(Saját tud.) Szabadka, ápr. 14

Az átmeneti állapotok miatt a rokkantok minden segítytől elesnek. És bár a belgrádi kormány már kiadta a rendeletet az összeírásra és a rokkantok felülvizsgálatára, hogy részükre segítyt folyósítsanak, de míg ez az ügy elintézését nyer, a nélkülözésnek kitett rokkantokon, hadiárvaikon és hadiözvegyeken a városnak kell segítenie.

Dr. Pertics József h. polgármester az ügy sürgősségére való tekintettel indítványt tett a városi tanácsnak, hogy a rokkantak, hadiárva és hadiözvegyek segítségével a szegényalap tulajdonát képező 200,000 koronát utalja ki a közgyűlés által. Ez a 200,000 korona a 30-32 ezer koronát kitevő rokkantalappal együtt alkalmas volna arra, hogy a háboru emez áldozatait segítsenek.

A tervezet szerint a rokkantak, a hadiárva és hadiözvegyek 100-100 korona rendkívüli segítyt kapnak, de elsősorban természetesen a teljesen szegények és a többgyermekes hadiözvegyek jönnek számításba.

Legszigorubb a helyzetük a teljesen munkaképtelen rokkantoknak: ilyen 68 van Szabadkán és az ilyen 100 százalékos rokkantak részére a tervezet szerint 500 korona rendkívüli segítyt adnak.

A városi tanács a leguagyobb jóindulattal kezelte a háboru emez szerencsétlenségének az ügyt és elhatározta, hogy a legsürgősebben intézkednek arról, hogy a tervezet szerinti segítyt mielőbb kiutalassák.

EDISONKINO

A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Ma bemutató előadás

ÁVE MÁRIA

Dráma 4 felvonásban.

Műsoron csütörtökig

Kezdeté 6 órakor.

300 waggon szén lesz a cséplésre.

— Löwy A. és Társa cég ajánlata. —

(Saját tudósításunk.)

Szabadka, április 14

A Löwy A. és Társa cég bejelentette a városi tanácsnak, hogy a cséplésre hajlandó 300 waggon szenet szerezni a város részére és ha a tanács a felhatalmazást megadja, kötelezi a cég magát arra is, hogy a beszerzési áron felül, a szállítási költségek beszámításával mindössze 15 százalék polgári hásonra tart számot. Ezzel szemben azt kéri a városi tanácstól, hogy részére ajánló okmányt adjon ki, és tekintettel arra, hogy a cégnek a pécsi szénbányán kívül más bányákkal is van összeköttetése, — korlátlan utazási igazolványt eszközöljön ki a cég részére. Bejelentette a cég az is, hogy a cséplésre szükséges 300 waggon szénmennyiségnek mintegy 70 százalékat a gazdák már meg is rendelték.

A Löwy A. és Társa cég ajánlatát Mamuzsics főmérnök terjesztette a tanács elé és tekintettel arra, hogy a csépléshez szükséges szénmennyiség biztosítása az egész lakosság legfőbb érdeke és mert a cég ajánlata elég kedvező, —

javasolta a tanácsnak, hogy a céget bízzák meg a 300 waggon szén leszállításával.

A tanács elfogadta a cég ajánlatát a csépléshez szükséges szén szállítására és utasította a mérnöki hivatalt, hogy számítsa ki az évi mennyiséget — és a polgármester láttaozásával ezt a mennyiséget a cégnél rendelje meg. A cégnek azt a kívánságát, hogy a hatóság részére állandó utazási igazolványt eszközöljön ki és biztosítsa a szén ideszállítását, — a tanács nem teljesítheti, — ellenben a szén esetleges más célra való lefoglalása ellen, — a belgrádi kormány közvetítésével hajlandó biztosítékot nyújtani.

Nincs kifogása a tanácsnak az ellen sem, hogy a cég a rendelőtől előleget azedjen be, de viszont kikötötte azt, hogy a cég ebből a szénből vidékre nem adhat el.

Ilyenformán remélhető, hogy a csépléshez szükséges szenet megkapjuk, amelynek valamely biztosítása az egész város lakosságának az érdekeit szolgálja.

Hét fillér egy üveg paradicsom.

— Főpincér, mint paradicsomközvetítő. —

Saját tudósításunk,

Szabadka ápr. 14.

A minap megirtuk, hogy Deutsch Adolf Szabadkán romlott paradicsomot adott el nagyobb tömegben a könnyen megtevészhető közönségnek, mely az újsághirdetések után özönlött a paradicsomra. Most kiderült a romlott paradicsom egész története. Tegnap ugyanis a következő apróhirdetés jelent meg egyik szabadkai lapban:

„Alulírott közhírré teszem, hogy Róna Árpád főpincér szabadkai lakostól vásárolt, de a törvényi kötelezettségem meg nem felelő minőségű, romlás veszélyének kitett 1700 üveg paradicsomot az 1919. évi április hó 12. napján, u. e. 3 és fél órakor Szabadkán, VI. kör, Deák-utca, Plukovics József házában levő raktárban, dr. Flatt Viktor állami közjegyző közbenjöttével a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverésen, készpénzfizetés mellett el fogom adni. Az áru minőségéért szavatosságot nem vállalok.

Szabadka, 1919. április 11.

Deutsch Adolf.”

Megtudtuk tehát, hogy a paradicsomot Deutsch Róna Árpád főpincértől vette. Ahogy utána jártunk a dolognak, az is kiderült, hogy Róna Árpád főpincér (becéző néven „Árpika”) Szabadka városától vásárolta meg a 3600 üveg paradicsomot egy koronájával és mindjárt el is adta Deutsch Adolfnak 1 koronáért és 20 fillérével, keresvén ezen a kis közvetítésen csekély 600 koronát. Deutsch aztán újságban hirdette a paradicsomot és sikerült is neki már 1300 üveggel eladnia, amikor lelepleztük, hogy romlott paradicsomot árul. Ekkor Deutsch már nem árulhatta tovább a paradicsomot, hanem dr. Bárdos ügyvédhez

fordult, aki fel is szólította Árpádot, hogy vegye vissza a romlottan eladott paradicsomot illetve azt Árpád rendelkezésére bocsátotta. Árpád azonban nem reagált erre a felszólításra, mire aztán már tegnap el is árverezték az 1700 üveg paradicsomot, melyre Szabó Kálmán kereskedő volt a legtöbbet ígérő. De ő is csak 7 fillért adott a Deutsch által koronáért vett paradicsom üvegéért.

Igy aztán Szabó is jóeska nyereségre tesz szert, mert maga az üveg darabja is jóval többet ér 7 fillérnél. Csak arra vagyunk ezakután kíváncsiak, ki fog vesztetni ezen a paradicsomon: Deutsch-e, Árpád-e, vagy esetleg a város, amelyen, ha arra kerül a sor, Árpád bizonyára szintén követelni fogja a romlott paradicsomárát?

— Felmentették Knoll Ábrahámot. Milosev és Bukvics detektívek Knoll szeszkereskedő ellen feljelentést tettek, hogy egy félliter szeszért 30 koronát fizetett. Knoll azzal védekezett — hogy ő nem szeszt adott, hanem konyakot. Knoll Ábrahámot e védekezése ellenére 1500 korona pénzbírságra ítélték el. Felelősség folytán a tanács elé került az ügy, de tekintettel arra, hogy a minta vételénél a detektívek szabálytalanul jártak el és így Knoll bűnösségét bizonyítani nem lehet, Knollt felmentették az árdragítás vádjá slól. A lefoglalt 800 liter szeszt is visszaadták a felmentett Knollnak.

Kávéházakban kérje a „Délvidék”-et.

Statistikai leltár az iskolákról.

(Saját tud.)

— ápr. 14

A szabadkai összes iskolák igazgatói üres statisztikai lapokat kaptak a napokban. Ezeket a lapokat az igazgatóknak ki kell tölteniök és ápr. 15. éig e címre kell postára tenniök: Ministartvu Prosvete, Odesku za Banat, Bačku i Baranju — Novi Sad.

A statisztikai adatok között a következők szerepelnek:

Az iskolafenntartó teljes címe, az iskola jellege, a tanítás nyelve; mekkora volt az 1918. évi állami segíty, ki viselte a költségeket az állami segítyen kívül?

Összeállítást kell készíteni a tanerök számáról és felelni kell a következő kérdésekre: van-e az iskolának ingatlana: van-e az iskolának gyümölcsöző tőkéje és értékpapírja s mennyi?

Statisztikát kell készíteni a tanulók anyanyelvéről is, még pedig, hogy mennyi: 1) szerb, horvát, bunyevác, 2) szlovák, 3) orosz, 4) német, 5) román, 6) magyar. Vallás szerint: 1) görög keleti, 2) római katolikus, 3) görög katolikus, 4) evangélikus, 5) református, 6) baptista, 7) egyéb.

Össze kell állítani a tanerök lajstromát, korukat, vallásukat, anyanyelvüket, szolgálati éveik számát, és azt, hogy mely nyelveken taníthatnak.

Akiknek nem imponált a rendőrség.

(Saját tud.)

Szabadka, ápr. 14

Még azokban az időkben történt amikor a kereskedőknek ki kellett függeszteniök holmiaik arát a kirakatokban, Eisler Izsó szabadkai kereskedő nem vette figyelembe a rendelkezést, amiért is dr. Meznerics Jenő rendőrfogalmazó egy rendőr kíséretében elment Eislerhez, hogy a rendelkezletre figyelmeztesse. Eisler durva kifejezéseket használt a hatósággal szemben, amiért feljelentették és dr. Domokos rendőrkapitány annak idején 50 korona pénzbírságra ítélte el. Az 50 korona át volt változtatható 3 napi letűlésre is.

Eisler annak idején megfeleltette az ítéletet a tanácshoz, — amely a szombati ülésén helybenhagyta az ítéletet.

Hasonló eset történt Zagyva János fiakkorral is, — aki megtagadta a fuvar: Miklós Imre vasuti hivatalnoktól s amikor az még is beült s ragaszkodott ahhoz, hogy elvigye, megcsapkodta lovait és vad rohanást rendezett, közben kvalifikálatlan kifejezéseket használt. — Annak idején 300 korona pénzbüntetést kapott, sőt hajtási jogosítványát is elvették. A derék bérkecsis szintén megfeleltette az ítéletet, de a tanács jóváhagyta.

— Bácska-Bánát-Baranya kultuszügyeinek főnöke Szabadkán. Dr. Petrovics Milán — a megszállott területek kultuszügyi főnöke a napokban Szabadkára érkezik, hogy az iskolák megnyitásáról tárgyaljon. Dr. Petrovics Gyiszlóvics főigazgató helyett érkezik Szabadkára.

Dolgoztak a mentők.

— Esténként folyik a szurkálás. —

(Saját tud.) — április 14

A múlt héten alig akadt a mentőknek munkájuk, de bezzeg hogy eljött a vasárnap, már megint megkezdődött a városban a szurkálás és így a mentők munkája is.

Az első eset vasárnap este 6 és 7 óra között történt a Zombori uton, ezen a legveszedelmesebb helyen. Dózsai Antal nyugodtan haladt az utcán, amikor véletlenül összetalálkozott egy régi haragosával. Ez a barátja, kinek a nevére nem is emlékszik, hirtelen előrántotta bicskáját és párszor a gerincevonalon megszurta Dózsait. Dózsai az első segínyt a mentőknél kapta. Sérülé ei nem nagyon súlyosak, úgyhogy hazamehetett kiheverni baját.

A második szurkálás Reinitz-falván volt, ahová ugyancsak vasárnap este 8 és 9 óra között kiment Kovács Sztrikó Bernát. A kezdődő sötétségben több sulanc körülfogta és három helyen megszurta bicskával: a bal lapocán a gerincevonalon és a baloldali vese fölött. Szegény Kovács Sztrikó Bernátot a mentők szállították el a szurkálás színhelyéről a Mária-Valéria kórházba, ahol most ápolás alatt van.

Tizenháromezer korona bér két lánc kaszálóért

Békében csak 300 K volt.

(Saj. tud.) Szabadka, ápr. 14

Hogy a széna és takarmány ára mily óriási mértékben felszökött az utóbbi pár év alatt, arra legelőkébb példa a városi kaszálók legutóbbi bérbeadása. A napokban tartották meg az árverést a Mácskovics-téglagyár alatti két lánc városi kaszálóra.

A juhászok akarták kibérelni az időre a kaszáló négyezer koronáért (tavaly 3000 korona volt a bérösszeg), de nem sikerült nekik, mert Tumbász Lázár, a Pestszálló tulajdonosa, fölverte az árát egészen 13 ezer koronára, tehát olyan hallatlan összegre, amilyent kaszálóért még sohasem adtak.

Ennek a kaszálónak az évi bére különben békéidőben 300 korona szokott lenni, amiből kéanyü kiszámítjuk, hogy a mostani bérösszeg a réginék több mint 43-szoros.

Ide az a legérdekesebb a dologban, hogy a szénán, melyet a kaszálóról kap, még 13 ezer korona bér mellett is nyerni fog Tumbász, mert a széna ára a békéidőben még a 43-szorosánál is drágább.

Végezzünk csak egy kis számítást: egy métermázs szénának az ára átlag 200 korona. Azon a két lánc kaszálón, bár egy kicsit vizáltságos, megterem körülbelül 8 vontató anyaszéna és 8 vontató sariszéna. Ha egy vontatót 5 métermázsajával veszünk, akkor is kap Tumbász 80 métermázs szénát, aminek az értéke 16 ezer korona. Ő pedig csak 13 ezrest adott érte. Háromezer koronájába csak nem kerül egészen a kaszálás és behordás!

Gondoskodnak a szegényház lakóiról.

— Ujra megnyitják a Zimonyi-uti óvodát. —

(Saját tud.) Szabadka ápr. 14

Barta Antal dr. tiszti főorvos bejelentette a városi tanácsnak, hogy a szegényházi ápolatkat a Zimonyi uti óvodából és a járványkórházból ismét a szegényház épületébe helyezték át. Ez alkalommal indítványt tett a városi tanácsnak hogy a szegényház ápolójainak az orvosi ellátására valamelyik kórházi orvost bizza meg és az orvos részére működési pótlékot állapítson meg. Szükséges az orvos ki nevezése azért is, hogy a szegényházi ápolatk élelmezése is megfelelő ellenőrzés alá kerüljön.

A főorvos dr. Mubacsevics kórházi főorvost, a belgyógyászat vezetőjét ajánlotta és az orvosi teendőkért évi 1200 korona tiszteletdíjat javasolt megállapítani.

A városi tanács magáévá tette a főorvos indítványát és a szegényház orvosi teendőinek az ellátásával dr. Mubacsevics kórházi főorvost bizza meg és egyben utasította a számvevőséget, hogy az orvosi tiszteletdíjat évi 1200 koronát a szegényház ténhére írja elő.

Egyben intézkedés történt arra is, hogy a kiürült Zimonyi-uti óvodát hozzák teljesen rendbe és ennek megtörténte után teyennek jelentést Mándics iskolafelügyelőnek, hogy az óvodát ismét átad hasasák hivatásának.

NAPI HIREK.

A nagyheti szertartások.

A nagyheti szertartások sorrendje a Szent Teréz templomban a következő:

Nagyszombán délután 4 órakor lamentáció.

Nagysütörtökön délelőtt 9 órakor szentmise, utána oltárfosztás és délután 4 órakor lamentáció.

Nagypénteken reggel 7 órakor passió. fél 8 kor magyar szentbeszéd és 9 kor csonka mise; délután 3 órakor bunyevác szentbeszéd, 4 órakor lamentáció.

Nagyszombaton délelőtt 8 órakor tüszentelés utána keresztvizeszentelés és fél 10 órakor szentmise; mise után ételszentelés; délután 2 órakor ételszentelés és 6 órakor ünnepélyes feltámadás.

— Szabad-e nagyszombaton húst enni? A keresztények között sokan nem tudják, szabad-e nagyszombaton húst enni. Erre nézve megnyugtathatjuk az aggodalmaskodókat, mert nagyszombaton déli 12 órakor megszűnik a böjt és ettől az időtől fogva szabad a húsledelek élvezése Ezért is tartják a húszentelést nagyszombaton délelőtt.

— Iskolalátogatás. Petrovics Milán dr a Bácska. Bánát és Baranya kultuszügyeinek főnöke — aki a napokban Szabadkára érkezik, értesítette a tanfelügyelőséget, hogy itt a működésben levő iskolákat is meg fogja látogatni.

Ezek az iskolák a szerb és zsidó elemi iskola, továbbá a III. és IV. körben az összes szabadkai elemi iskolából egybegyűjtött és együtt tanított bunyevác tanulók.

— Beteg katonák. — Téios Illés szerb katonát a mentők súlyos szembajával a képezdéből a kórházba vitték, Blazsics István szerb katonát kiütéses betegségével pedig ugyancsak a képezdéből a járványkórházba szállították.

— Értesítés. Az iparos-tanonciskola igazgatóját felsőbb intézkedés folytán folyó hó 12 én átvettem, miből folyólag felhivom ugy a szabadkai iparosokat, valamint az iparos tanonciskola ifjuságát, hogy esetleges ügyeikben minden szardán d. u. 3-5 óráig a polgári fiu iskola épületében jelentkezzenek. Ispánovics Mátyás iparos-tanoncisk. igazgató.

— Lisztet kaptunk. A szabadkai közlelméleti hivatal részére liszt érkezett, melyet a kereskedők számára a szokott módon osztanak ki.

— Hat pengő egy félróf. Szabadkán a kereskedelmi élet mostanában jórészt a piacon folyik. Megmaradt áruikat a vándorkereskedők az utcán adják el; de már nem mernek egész rőfben és méterben mérni, hogy magasnak ne tűnjék fél a portéka ára. Ma is az utcán így kiabált egy élelmes vigéc: „Hat pengő adok egy félrófot akárkinek!” Aki utána számit, megtudhatja, hogy nem is olyan olcsó az a silány barket, amit az élelmes kikiáltó árusait. Először is pengőben beszél, ami kétszer annyi, mint a korona másodsor félrófben, ami szintén csak harmadrésze a méternek. Így aztán kiderül, hogy egy méternek az ára majdnem 36 korona. Ez pedig nem is valami olcsó.

— Egy női aranygyűrű 2 nagyobb és két kisebb briliánsal találtatott. Jogos tulajdon átvaheti városaháza II. em. 97 sz. a.

— Halálozások. A szabadkai anyakönyvi hivatalnál a mai napon a következő haláleseteket jelentették be: Mácskovics József, 51 éves, tudóvész, Halusi Edit, 5 éves, agyhártyagyulladás, Vrudo-sity Bogdán Radivoj, 20 éves és Kertész Miklós, 29 éves, tudóvész Czindies Klára, 2 hónapos, veleszületett gyengeség, özv. Bartalik Mihályné, 78 éves, epekő, Vetési Terézia, 1 hónapos és Görög Pál, 7 hónapos, ránggöres, özv. Szabó Tulyi Pálné, 33 éves, és Vojnics Körties Károly, 50 éves, tudóvész, Gáiski Lyubomir, 61 éves, szélhűtés, özv. Aradszki Gergelyné, Matkovics Rókusné és Karlovics Mátyás, 86 éves, aggkor, Bartus János, 77 éves végelgyengülés, Zaklucs József, 40 éves, vérmérgezés. Relyin Rajkó, 22 éves, harcóléren szenvedett kimerültség.

Hasznos tudnivalók.

Parkettpadlóviasz készítése és a padló kezelése.

1/4 kiló sárga viaszt és 7 deka gyantát a tűzhelyen egy edényben együtt felolvasztunk. Ha már puha a viasz is, a gyanta is, addig keverjük a tömeget, amig az teljesen kihűl. Ezután 7 deka terpentenolajat adunk hozzá. A kenőcsöt puha ronggyal a padlóra kenjük s fényesre keféljük. Szabad láng ne legyen a közelben, mert a gyanta könnyen meggyul. Mielőtt a parkettet beeresztjük, azt tisztára fel kell surolni a következő módon előállított luggal: 13 rész vízbe 1 rész szódát és 1 rész oltatlan meszet vasfazékban 3/4 óráig főzünk s azután bekenjük a luggal a parkettet. 1/2 óráig hagyjuk ezt rajta, s durva kefével gyenge szódásvizzel fel kell surolni, végül tiszta vízzel felmossuk a padlót. Ha megszáradt, be lehet eresztetni.

Egér- és patkány-irtás.

Mérgekkel nemtanác os a patkányt és egeret irtani, mert az könnyen kárt tehet az emberben és háziállatokban is. A csapdák sem mindig biztosak. Ellenben a kutya-fü nevű növény, melyet minden utcán megtalálhatunk, végleg elűzi a patkányokat és az egereket. A füvet egyszerűen a patkányvagy egerlyukba kell gyömöszölni s a kellemetlen állatok egykettőre elvándorolnak. Ugyancsak elűzi a kártékony állatokat a karbolszag is. Azokat a helyeket, ahol az állatok nyomaik találjuk, kenjük be klormészből és karbolból készített péppel. Mérges csalétekkel is kiirthatjuk ezen undok állatokat. Malátából, cukorból és oltatlan mézből készült keveréket tegyünk a rejtekhelyük közelébe, s egy edényben állítsunk mellé vizet. Az édes étel szomjassá teszi az állatokat, mohón isznak reá, a méz a belekben megoltódik s így föltétlenül halálukat okozza.

A Lifka-Mozi műsorából:

Saját villanyfejlesztő telep

Hétfőtől—csütörtökig **A szerzetes**. Várkonyi Mihály pompás színjátéka, értékes szerepe, 4 felv. reprizben!

Husvéri szenzáció Vasárnaptól szerdáig **A vig özvegy** Lehár bájos melódiájú operettje főszereplők: Várkonyi Mihály és Bánhidyi Ilona. A film már Szabadkán van.

A Korzó-Mozi műsorából:

Hétfő—kedd: — Prof. Nick Fantom kalandja, pompás szerepe: Nincs tovább... Kalandjáték 4 felvonásban. Kiváló de- tektív sláger.

Szerda—csütörtök: Hatalmas amerikai attrakció. — Alice Brady, Holbrook Binu a filmművészlégó jelesének felléptével: **A halál rokona**, amerikai kalandorjáték, egész estét betöltő gyönyörű sláger 5 felvonásban. — Az összes filmek már Szabadkán vannak.

Pénteken és nagyszombaton nincs előadás.

Nyomatott a kiadó tulajdonos, Szt. Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat által készített könyvnyomdájában Szabadkán, Károlyi-utca 20. sz.

A mesebeli királyfi.

Írta L. Merrick.

Fordította: Békésy Gyula 8

— Hová hozott? — Suttogtam — kiké a háza ez? — A francia köztársaság elnökének hívják a gazdáját — választott Martin. — De azért meg ne ijedjen ám!

Keresztülmentünk a káprázatos előcsarnokon. Szinte elvakított a fényesség s átható rózsaszínű fényesség. Olyan híres nevek halattszottak, hogy a lélekzetem is elált belé. S amint ezek a tiszteletgerjesztő nevek egymásután felhangzottak, a jelenet egyre valószínűlenebb lett.

A tömegben a hölgyek királynői öltözetei közt, az előkelő rendezes férfiak csoportjában csakhamar egy szürkehajú, szomorkásan mosolygó öreg urat vettem észre, aki felénk közeledett. Megismerem a fotográfiairól, amelyet már láttam; maga az elnök volt.

— Nos — szólt egy hang mellett — ke fogom kegyedet mutatni. Próbáljon kérem úgy nézni mintha kedvére való volna a dolog.

Egy pillanatig úgy tetszett, mint a tündöklő szalen tulsó vége nagyon összeszűkült és elhomályosodott volna, s az hittem, elájulok. Fogalmam se volt róla, vajjon kezét nyujtsak neki, vagy megcsókoljam a kezét, vagy pedig bókolkak előtte. S ha valaki meg kérdezné, mit tettem hát a három közül, soha meg nem tudnám mondani. De a vélegényem később arról is biztosított, hogy igazán elragadó voltam. S ha valaki nagyon akarja, hát hitelt is adhat neki. Részemről sehogysem vehetem kézpénznek állításait, mert világleletemben sohse éreztem oly esetlennnek magam!

Nem tudom meddig maradtunk az Elyséeben. Ugy homályosan emlékszem rá hogy fagyaltot ettem.

Csak akkor tértem egészen magamhoz, mikor megint kocsiba ülünk s belehajtottunk az údei hős levegőbe. Ekkor Martin felé fordulva így szóltam.

— Ha szeret egy küssé, őszintén fog felelni és megmondja, vajjon ébren vagyok-e vagy álmodom. Már háromszor is megcsóptem magam, mégsem vagyok biztos benne.

— Kedves Rosiem, attól tartottam, hogy a lapból meg fog tudni mindent, mielőtt én megmondanám. Ezért csentem el az újságjuka.

— Igazán! mit ír magáról [az újság?]

— Hát tudja Rozikám, tegnap mikor a gyöngyöt vettem, a banknál igazolnom kellett magam. Azt hiszem az ékszerész feleségetett tegnap este.

Előhuzta az újságot kabátja zsebéből s akár hiszed, akár nem, a fejünk felett égő kis villamoslámpa világánul ezt olvastam:

Egy Amerikai Milliomos Fia
A Montparnasseon!

Martin Mc. Led Ur Szegény
Embernek

Teteti Magát!!!

Egy Fialat Krózus Csodálatraméltó
Próbátételei!!!

Ezutá mi mondanivalóm 1 hetne még? Hogy mit szolt a dologhoz az édesapja? Egy csöpp kifogása sem volt ellenem. Sőt azt állítja,

hogy Martinnak egész életében ez a házasság volt legokosabb tette. Ez természetesen nem igaz. — Az évnék egyik felét Amerikában szoktuk tölteni, a másikat Európában. Niblett kisassony még most is Párisban van. Tartok tőle, hogy nagy terveit sohasem fogja megvalósítani, de szükségét sem lát többé, mert az én királyfim éppen olyan nagylelkű, mint gazdag. Történetem, amelyet meg akartam írni, ezzel véget ért. Nem oly csodálatraméltó e, mint egy tündérmese? Csak hogy igaz. Nem tudom, volt-e valaha olyan boldog asszony, mint én; hálát is adok érte a jó Istennek.

— A hintó előállott, asszonyom. Valóban? Nos, még most nem kecsizom ki, mert egy kisleány fut felém a szobán keresztül s azt kiáltja, hogy mama irt már eleget, most jöjjön játszani. Martin is itt áll mellettem. Megölel s úgy néz le reám.

Vége.

SPORT.

A „Szabadk Munkás Testező Egyesület”.

1919. évi április hó 20-án vasárnap d. u. 3 órai kezdettel a Szegedi-uti iskola mellett levő saját pályáján.

Atlétikai propaganda-versenyt rendez a következő versenyszámokkal:

1. 100. m. síkfutás (előfutam)
2. magasugrás
3. a 100. m. síkf. döntőfutama
4. 400. m. síkfutás.
5. távolugrás.
6. 200 r. síkfutás.
7. 800. m. síkfutás.
8. 1500 m. síkfutás.
9. súlydobás
10. 100, 200, 400, 800 m. staféta.
11. 3000 m. síkfutás szenioroknak.

1. A versenyek nyitlak; részt vehet mindenki, tekintet nélkül arra, hogy tagja-e valamely sportegyesületnek.

2. A versenyeken az A. Sz. szabályai érvényesek és irányadók.

3. Nevezési határnap 1919. évi április hó 15. napja.

4. Nevezési díj egyenként és számonkéntl korona.

5. A nevezések és tételek Spitzer Ferenc egyesületi titkár címére (Szabadka Ötvös u. 115.) küldendők.

Bognár kerestetik azonnali belépésre Bánó és Bröder cégnél. 278-3

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy II. kör, Zentai-út 26. sz. a házamban lelé és 12 évóta fennálló korcsmát vendéglővé bővítettem ki, hal naponta friss meleg és hideg ételek, valamint tisztán kezelt italok kaphatók
Teljes tisztelettel
Vojnich Z. József
vendéglőtulajdonos
Sztipáncevic Lajos
üzletvezető.

Cipők

Férfi, gyermek és komótcipők nagyválasztékban

kaphatók

Reich J. Károly,
kézműári kereskedésében
Deák-utca 68 szám.

Nemes gyümölcsfa oltványok

kaphatók jutányos árak mellett legjobb minőségben míg a készlet tart.

Zödy István faiskolájában Szabadka Szegedi-ut villamos vasut mentén.

Tisztelt vevőimnek értesítésére hozom hogy Május 1-re Mackó-féle.

kistözsémet áthelyezem Petőfi-utca 88 sz. alá Dr. Blum-féle házban.

Apróhirdetések

Egy szó ára 30 fillér. A legkisebb hirdetés 3 fillér. Felvilágosítást kirdetésügyekben a kiadóhivatalban telefon 300.

20 kapa föld 12 belőle he és 8 veteményes a villanytel mögöt eladó. Tudakorodni le 1. köv Tompa utca 261 sz. al reggel 8 és 9 óra között. 288

Eladó borok nagyban csinyben Királybalmán. Szobor Bertalannál, Czorda Bódog-u sarak. 291-

Eladnám, vagy becseréln egy 6-os Máv. cséplőgépet e magános 8 as kazánért. C m kiadóhivatalban. 29

Arankamentes heremag muharmag kapható Ivandék Györgynél, Wesselényi u. 295-

Ügyes varrónót keresek házi aki gyermek ruha varásában jártas. Vesselényi-u. 205. Kolor Állatorvos. 261

Vendéglő eladó szonnal át hető Kőlesei-utca 279. 275

Mezőgazdaság minden ágá jártas, gimnáziumi érettségivel, keres ellenőri, felügyelői, kulo vagy ispani állást Cim a kiadó

Jóharban levő angol vad fegyver kakas nélkül, 2 esőv os lenkaszter, puskaporral, so tel, továbbá egy vadaskutya pő), amely nádba is kitur den m összesen ezer koronáért eladó. zsa Sándor fodrásznál Palla

Nettes, fleisziges Stubenn ehen mit guttem Gehalt wird sucht Széchenyi-tér 100 sz.

Kapható:

Rópamag

Muharmag

Heremag

Frank-kávó

Mazsola

Mandula

PÁCOLTHERIN

Kékkő

Kence-pótló

Borbély s. r. p. n. n.

Szóló 1626 pá

Sz. 618 626 gyékény

R h - á u ó - ó

1 g rőabb

ZS RSZOD

szappanfőzéshez nagyban és kisebb

NOJSEK GÉZA,

Műsor-nyágykereskedőnél. Telefon 226.

Értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy I., Kölcsey-u. 248 sz. a. a főpostával szemben

férfiszabóüzletet

nyitottunk. Elfogadunk minden e szakmába vágó munkákat u. m. mindennemű férfiruha és felső kabátok mérték után való elkészítését a legújabb divat szerint, továbbá fordításokat javításokat és vasalásokat is eszközölünk A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradunk kiváló tisztelettel: Michler és Glasz

férfi szabók